

ÓRSZEM

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A csikmegyei 48-as függetlenségi párt hivatalos közlönye.

<p>Megjelenik: minden kedden. ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K. fél évre 4 K., negyed évre 2 K. egy hónapra 80 fill. Egyes szám ára 10 fill. Nyitlér sora 40 fill.</p>	<p>Felolka szerkesztő: Dr. UJFALUSI JENŐ. Társzerkesztő: BALÁS BÉLA. Főmunkatára: IFJ. BOTÁR BÉLA.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadói hivatal: Léty János könyvnyomdája Csikszereedában, havá a kóriratok hirdetések és előfizetések kiadomditt. Hirdetések mérsékelt díjazással, megállapodás szerint.</p>
--	---	--

A közelgő tisztujítások.

Irta: BALÁS BÉLA.

A milleniumi ünnepek idején, Vilmos császár híres pohárköszöntőjekor. Ausztria homblásának, züllésének ama napjaiban, mikor parlamentjünkben a társalgás sip-, dob- és bicska-nyelven folyt, — ugy látszott, igen közel van az idő, hogy a „monarkia“ suly-pontja Bécsből Budapestre télessék át.

Azóta megint megváltozott minden. Az ezer esztendő, ünnepelelő magyar nemzetet a világ előtt elfodte a hétköznapiság szürke leple. A német császár mintha ki-ábrándult volna belőlünk. Az osztrákokat pedig újból összeragasztotta egy nagyon ragadós malter, az ellenünk való közös gyűlöletük.

Sőt még csak közömbösen sem vesz bennünket a világ, hanem talán soha a piszkolódásnak akkora áradata nem fordult felénk mint most, a hogyan mindenfelől, holdog-boldogtalan gyaláz, rágalmaz bennünket és nagy embereinket.

Említem-e Björnson támadását Apponyi ellen, akit előbb legyaláz, hogy olyan emberrel, akit elnyomja a nemzetiségeket, egy helyre nem megy (a hági konferenciára) s a mikor Apponyi kijelenti, hogy ő fölemelt fölvel jelenik meg bárhol s a mikor 600 egyetemi hallgató aláírásával felvilágosító irat megy Björnsterne Björnsonhoz s az őt megillető és a magyarhoz illő tisztelet és udvariasság hangján felvilágosítják, hogy Apponyi csak alkalmat akar adni a nem magyar ajkuaknak, hogy saját érdekükben az állam nyelvét elsajáthassák s ezt teszi előzékeny, szeretetteljes módon, a nagy költő újból piszkolja, gyalázza őt?

Említem-e azokat a Galiciából bevándorolt Piklerceket és Jászi Oszkárokat, akik Pécselt ugyancsak Apponyit gyalázták?

Említem-e a Vázsonyit, aki a magyar bíróságot gyalázta a napokban?

Hát azokat az eszeveszett Hodzsákat és Vládokat, akik a magyar törvényhozás házából kiáltják az egész művelt világ fülébe a mi gyalázatunkat?

És az osztrák képviselőházat, a hol elnöki rendreutasítás nélkül a szónokok egész sorozata moeskol, banditáknak, betyároknak, gyilkosoknak mond azért, mert egyetlen egyszer a saját hazánkban valaki büntetlenül nem garázdálkodhatik?

Ugy zudul napról-napra a piszok reánk, mintha öntenék.

Gondoskodnak róla az osztrákok, a szocialisták és nemzetiségek.

Miért van ez? Mi jött rájuk? Mi jutott egyszerre eszükbe?

Okozója ennek — jó székely népem — az elmúlt rövid, de átkos darabont-uralom.

A milleniumkor erősnek, izmosnak mu-

tatkozott magyar nemzet ugy állt a darabontok idejében a világ elé, mint egy páncélnál vilézkedő csontváz. Sajtójuk is gondoskodott, hogy a történelmi múltú és erejű páncélos vitéznek belső gyengesége kiténjék s az alkotmány ellen intézett hadjáratukkal is megmutatták, hogy a páncél alatt mennyi az alkotmány tartalma, a vér, a hus, az ideg, az élet, a lélek.

Ők uszították reánk a szocialisták veszett hadát is, ők a nemzetiségeket is.

Ugy, hogy ma nem szabad még a szabad tanításról sem gondoskodni, nem szabad azt kívánni magyar tanítótól, hogy hűségesküt tegyen, nem szabad a megtámadott emberi életet s az államrendet a csendörnek megvédeni. Mert ha a szabad tanítást akarja Apponyi, akkor ő is, nemzete is a sötétség lovagjai, ha esküt kíván a magyar haza testén élő tanítóktól, jön az agyalágyult ven Björnson s ha a csendörtség nem engedi, hogy a fanatizált tótok három papot s egy főszolgabírórt agyonverjenek s lönek, akkor gyilkosok ők is, a magyar nemzet is...

Ahol legnagyobb a szükség, ott van legközelebb az Isten.

Eme már-már türethetetlen helyzetünkben terjeszti be Andrassy Gyula gróf belügyminiszter az alkotmánybiztosítékokról való törvényjavaslatot. Ebben a helyzetünkben jelenti ki az igazságügyi és belügyminiszter a törvényhozás házában, hogy a magyar nemzet ellen izgatott nemzetiségi lapokat kitéllják az országból. Megvonják azoktól a postai szállítást, ellátják csendörrel, katonasággal a gyanus helyeket és így tovább.

Az államhatalom tehát hozzáállott a rendcsináláshoz. S ha törvényné válnak az Andrassy javaslatai, ők, a vezérek a magukét megtették.

Akkor következnek, sőt az előtt az ország kötelessége is.

Kipróbált hűségü és kifogástalan alkotmányos érzésü, erős hazafias érzelmü önkormányzati tisztviselőkre lesz szükség.

Ahol ezeket helyükre állították, a Kristóffy-fele sáskahad elvonulása után — mint Csikban is — most, a közelgő tisztujításokon meg kell erősíteni, ki kell egészíteni, ahol még gyanus, vagy legalább is kétes alak van, ki kell az önkormányzó közönségnek küszöbölni.

És ha így sziklaként állanak majd a vármegyék, nem kerülnek a kormányok (t. i. az olyan hazafias kormányok, mint a mostani) abba a kinos helyzetbe, abba a csavarként kényszerítő helyzetbe, hogy az ország biztonsága érdekében még elveiket is mellőzniök kelljen, fel kelljen azokat áldozniök.

Hanem azt mondják Ausztriának, azt mondják az uralkodónak: „iggy kívánjuk, iggy akarjuk, a többit lassátok.“ Visszavonul a vármegyék bástyáira: ur a maga bástyáin; nem köti a kezét senki és senmi.

Tehát vagy itt lesz a monarkia suly-pontja, vagy Bécsben sem lesz. Megleszünk nagyhatalmi állás nélkül is, vagy pedig mi dirigálunk és nem — nekünk ők.

Hiszen még a nemzetiségeket is miattuk kell dédelgetni. Arcunkba köpnek s le kell törülni s a rakoncátlankodót meg kell simogatni. Mit szólna vajjon a vén norvég, ha beszélne Norvégiában 3—4-féle nyelven is, csak norvégül nem? Itt vannak, ismernek olyan embereket, hogy tudnak oláhu, németül, szebül s magyarul egy szót sem. Pózenben a lengyeleknek még a hittant is németül kell tanulniok, Romániában is a magyar gyermekeknek romámul kell tanulnia. Nálunk még a tantárgyakat sem tanulják magyarul...

De mondom, vége lesz már. Mert elég volt. A kormány elvézgi a maga feladatát. Csak végezék el a vármegyék is.

Kívánatos Csikmegyében is, hogy külföldösök az első választott tisztviselő olyan egyén legyen továbbra is, aki a kockázatos nagy küzdelemben férfiasan, magyaron kitarított s akit elismeréssel emeltek helyére és aki a békés, áldalmas munkában, jelentős, korszakalkotó alkotásokban is listére méltónak bizonyult.

Ha Csikmegye közönsége most is elismerést ad az érlemnek, magának szerez érdemet hazájával szemben.

— **A helyzet.** A helypolitikai események mostanában csaknem kizárólag a képviselőházban játszódnak le. Erdemlegesen ott is keveset intéznek el, de annál többit loesognak a nemzetiségi képviselők. Valósággal kiütött újból az obstrukció, még pedig olyan alkalommal — az indennitás tárgyalása közben — amikor az csak bukafantáziának és nyiltan a tárgyalások sima menetének minden elfogadható ok nélkül való megakadályozásának kell hogy tekintessék. Egyéb, igen fontos, életbevágó ügyek várnak sürgős elintézésre, s a nemzetiségek egyes töredékei épp a mostani drága időt tartják alkalmannak arra, hogy azt a törvényhozás által elpncsékollathassák. Most már bizni lehet abban, hogy nemokára házasabálymódosítással határt fognak szabni az efféle okvetlenkedéseknek.

— **Pánik a budapesti főzadón.** F. hó 8-án nagy pánikot okozott, hogy az angol bank után az összes külföldi jegybankok a karantálat emelték. A rémület még fokozódott, mert 9-én az osztrák-magyar bank a kumálábat egy százlékkal emelte.

Széky Társaságok ismertetése.

Írta: László Gyula.

(Folytatás.)

És mégis hájzálon mult, hogy Kiss Jenő igazságtalan megbélyegzése jóváhagyást nem nyer. Ha a fővárosi sajtó és a magyar közöletnek a hetköznapri légkörön felülemelkedő gondolkodó elemei nem teszik megfontoltság tárgyává ezt az ügyet, a példátlan csulság helyrehozhatatlan rajtuk szárad. Hála és köszönet mindazoknak, akik minden érdeknél, széles körben ebben az országban önszántukból segítségére jöttek. A győzelem az igazság volt és hatása oly nagy, hogy a kistes Székely Társaság isminként és tényezővé vált. Régi országos testületek keresték vele az összeköttetést s becsatlakoztak komoly tárgyalásokba a székyi kérdés fölött. A népszerűsége pedig hamarosan oly nagy lett, hogy közeli és távolabbi városok közönsége kérte, hogy vezessék be hasonló társaság szervezésébe és megindításába. Egy esztendőben (1901-ben) 50 Székely Társaság alakult.

Létrejött a tudnái székyi kongresszus (1902) és működött már ugyanakkor a földmiv. ügyügyi minisztérium székyi kirendeltsége.

Tehát küzdelem között jött létre ez a társadalmi intézmény, nem erővel, nem bankettel, nem káprázattal ígéretekkel, hanem komoly munka közepette.

A kik elől jártak a kérdésben, azoknak méltánylásban, segítségben részük nem volt, ingyen dolgoztak a székely, a családjukat rovidították meg, hogy az anyagi szükségleteket is előteremtésük: türelem lenézést, gyamúsitást és szenvedtek bántalmakat még azok részéről is, akik ennek a mozgalomnak gyümölcsét élvezték.

De hát így van ez jól. Ez a küzdelem adja meg ennek a törekvésnek az értékét és állandóságát. Nagy eszmék áldozatok nélkül még nem születnek. A magyar társadalmi életrehívása és eszelekvésre serkentése pedig ebben a vezérterhes időben elég nagy arra, hogy érte ha kell martírságot is szenvedjünk.

Hogy mi a Székely Társaság, az már sokszor el volt mondva, de nem annyiszor, hogy a közéleti dolgok előtt közömbösen elhaladó magyar észrevégye, megismerje és meg is tanulja. Azért még igen sokszor magyarul kell írásban, szóban, közli helyeken és családokban, hogy meghallják többen és többen, hogy a Jelkiismeret-höz jusson és a szívekbe vésődjék.

A Székely Társaság nem egyesület. Nem olyan amilyeneket ismerünk, amelyek egyoldalú feltevésekre, néha választmányi gyűlést tartanak és azokban keblő és személyi ügyeket intéznek el. Amiről a világ nem tud s amiből a köznek vajmi ritkán van haszna.

A Székely Társaság egy kerete az élő és mozgó fajmagyar társadalomnak, a melyből esz-

mék születnek és eszelekvés indul meg. Más ki-fejezéssel egy alkalom arra, hogy a nemzeti közéletnek onfelzárkózásában, fűszerezésében, eszelekvésére és onfelzárkózására készségben kiemelkedő munkái találkozzanak. A kik magukban hordták a gondolatokat és terveket a székyiség javendó sorsának javítására, azok találkozzanak, ismerjék meg egymást és a fenyegető veszedelmek közös megértésben és ellárlítására kezét fogjanak.

A Székely Társaságának részletesen előírt programja nincsen. Csak egyetlen programja van és ez az, hogy ki-ki abban az életvilágban és abban a munkakörben, a melyben él, tehetsége szerint egyéni és társadalmi értékének lát-bavetésével szolgálja a magyar ügyet. Mindenkor és mindenütt, a hol a közvélemény helyes irányítása és a nemzeti célok megvalósítása a társadalom közreműködését is kívánja. A hol jó-akarattal embertársunkon is segíthet s a gyöndörökben gyámoltatásai fájunkat is erősítheti. A Jelkiismerete és a jó szíve sugja meg mindenkinek, hogy mit tegyen, de okulásra méltó példát is eleget lát a — nemzetiségéknél.

Ebben azt hiszem, megmagyaráztam azt is, hogy a Székely Társaság nem rivalása semmiféle hazafias törekvésnek.

Ellenkezőleg egy olyan élő szerve a közéletnek, a mely megérti, méltányolni akarja és eredményessé tekerzik tenni más tényezőknek közérdekű vállalkozásait is.

Vagyis világosabban szólva (és ezt az itt-ott feltűnedező félreértések és féltekenykedés visszazsoritására el kell mondanom) a Székely Társaság nincsen ellentétben sem a kormány akcióival, sem az Emke, Eke, Ege, sem a székyei iparkamara, sem más félnek forduló tényezők működésével, hanem ellenkezőleg a Székely Társaság azért jött létre és azért van, hogy az erdélyrészi magyarság megmentésére, kulturális és gazdasági érdekeinek fejlesztésére irányuló törekvéséknél, bárholonnan jöjjenek azok, teret nyisson és érvényt szerezzen.

Mert szögezzük le itt azt a tényt, hogy közel negyven éven keresztül az erdélyrészi magyarság ügye nem fejlődött abban a mértékben, a mint kívánatos lett volna. Szögezzük itt le azt a tényt is, hogy a nemzetiségök és különösen a románok viszonylagosan jobban fejlődtek, mint mi.

Mialatt a mi részünkön a politikai és a kenyérharcokról-fokról gyöngítette a társadalmat, mialatt a véletlekig fújoló kasztrundzer a magyarság főmórlését és terszerű munkáiba kezdését ellárlatatlannal akadályozta, azalatt ellenségek feltartóztatatlannal szervezkedtek és egész generációit neveltek faji harára.

(Folyt. köv.)

AZ „ÖRSZEM” TÁRCAJA

A cár szerelme.

(Folytatás.)

K... heregné meghívása volt a legsürgetőbb, sőt mondhatni parancsoló. Ezt el kellett fogadni. Így telt el ismét két év gyönyörűs és élethen, élv és öröm között.

Csodálják őt, körülrajongják, a cárt gyakran és hosszasan látta, majd tündéri, ragyogó udvari mulatságokon, majd vadászati erdei kirándulások alkalmával, gyakran bizalmas családi körben és gyakorta egyedül négyesem közt. Ilyen alkalmokkor a cár szavai andalító zenének hangzottak, pillantásai oly forrók oly mélyek, oly bensőségteljesek voltak, hogy a leánya szívébe hatoltak és emésztő lángot gyújtottak abban. Reszketett, a boldogságos pillanatokban.

Az 18... év őszén volt, mikor K. heregné, aki fiatal védenével Baden-Badenban töltötte a nyarat, így szólt: „Mit gondolsz, Katharina, hatha mi is elmennek Krimába? A pétérvári éviad még nem kezdődött meg, innét is elvonult a jobb társaság, az orosz udvar pedig Krimában időzik. Ott az égélj pompás, szórakozni fogsz, mert úgy látszik, két havi furdón tartózkodásod dcaára levett és gyengélkedő vagy.”

Ki volt boldogabb Katharinánál!

Saltóban látta viszont hat havi távollét után a cárt Szébbé, kifejtettebbé lett: szerelme, melylyel úgy küzdött, mint egy titkos, makacs ellenéggel és mely fölött még mindig tudott uralkodni — gyermekded megjelenésének bizonyos érettséget kölcsönözött, mely hasonkor leányoknak rendszeren nem szokott sajátja lenni.

Derült és vidám volt, ha látta a cárt, nem bírta volna egy harigog vagy aggodó pillantás-

sal megbántani, mindent meg kellett tennie annak az embernek kedvére és óhaja szerint, kinek vállára egy egész világ gondja neheztelt, s akinek élete gyakran forgott veszélyben.

Lágyan, hízlelőn süttogött a szélő, a virágok pompája édes illattal áradt szerteszét, a madarak zenéje andalítóan hangzott és a nap arany sugarai ragyogott a zoldisatban pompázó fák sugarán, midőn a cár Katharinával a sűrű erdőben lovagolt egyedül, esendően bizalmasan, csak távolról követte egy szolgá.

Amit a szív érez, attól árad a nyelv: Katharina egész szívével hallgatta a cár szavait, megittasult, el volt ragadtatva. Ő a szegény árva leány, lábai előtt látta egy majdnem végtelen birodalom uralkodóját. Fogva volt, nem bírt ellentállani.

A esendes évek középpette számos év telt el. Katharinának nem volt szüksége a világra, a gyönyörökre, más emberekre. Aggodalom nem volt már szívében, leküzdölte a szívét egykor emésztő haréit. Sokan, nagyon sokan irigyltek, környezete boldognak magasztalta. S boldog szép órákat töltött az ő Sándorjával, a külföldön mindenüvé követte, vadászaton utazás közben, háborúban folyton mellette kellett lennie: osztokodott a esaszár bratában, örömeiben, vigasztalója volt nehez óráiban, elsimította a redőket, melyeket a kormányzat gondjai vontak harázdákat homlokára.

Ekkor meghalt a esaszárné, Katharinát barátjai unszolták, hogy bírja reá a cárt házasságra.

H. Sándor, ki nem bírta egy kívánságát se megtagadni, könnyen hajlott. Hat héttel a cárné halála után ment végbe egész esendben az esküvő Zarskoe-Selóban.

Barátai, rokoni ezután gyakran unszolták Katharinát, hogy bírja reá a cárt arra is, hogy megkoronáztassa, de ő állhatatosan ezt visszazárta:

A földmiv. miniszter leirata a eszkvármegyei erdőeladások megváltására tárgyában.

(Folytatás.)

III. Az Urvölgyi és veresvázi erdő feladási ügyre vonatkozólag:

1. Jóváhagyom azt az intézkedését, mely szerint az akkori közigazgatási erdőeszeti bizottságnak a szóban lévő felhasználatnak erdőfelügyeleti szempontból való engedélyezése körül követett eljárását a bizottság megvizsgálta és szabályszerűnek találta, a kiláználásra engedélyezett fatomegnek árverésénél követett eljárást azonban vizsgálat tárgyává nem tette, mert az erre vonatkozó tárgyatok vagy onfelügyeleti szempontból való felülvizsgálat végett az erre illetékes m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz terjesztettek fel s ebből a szempontból az ügy ott nyert elintéztést.

2. Tudomásul veszem azt az előterjesztését, mely szerint az akkori közigazgatási erdőeszeti bizottságnak a vételajánlatok elfogadás ügyében hozott határozatait, illetőleg e részben a vármegye törvényhatóságához intézett javaslatát a bizottság szabályszerűen létrejöttnek találta ugyan, a dolog érdemét tekintve azonban nem találta megalkotnak az erdőeszeti bizottságnak a Steiner-féle kisebb ajánlat mellett elfogalt állapotját. Tudomásul veszem továbbá, hogy ennek dcaára a bizottság az erdőeszeti bizottság erre vonatkozó eljárását tovább vizsgálta tárgyává nem tette, mert arra nézve, hogy az erdőeszeti bizottság tagjai téves álláspontjuk elfoglalására roszliszámosság, vagy illetéktelen befolyásolás vezette volna, a vizsgálat során semmiféle gyamú nem merült fel.

3. Hasonlóképen tudomásul veszem azt a megállapítást, mely szerint a szóban lévő feladást, illetőleg az erre vonatkozó ajánlatok elfogadása körül a dr. Györffy Gyula beadványához csatolt rapart szerint állítólag elküvetett visszaesések közül a vizsgáló bizottságnak csak a Herzberg-Török-féle megvesztelestesi ügy jutott tudomására, amely azonban bírói uton tárgyalatott és nyert bejezést.

4. Végül tudomásul veszem azt a bejelentést, mely szerint a Herzberg Károly beadványában foglalt ama vélekezőssel szemben, hogy nevezett a szóban lévő faügylet befolyást nem gyakorolt s illetőleg, hogy neki ez ügyben egyedüli érdeke csak az volt, hogy az erdő minél drágábban keljen el, a bizottság megállapította azt, hogy Herzberg Károly a Steiner-féle alacsonyabb vételajánlat elfogadása érdekében tényleg közreműködött és pedig még akkor is, midőn az árverés eredménye s nevezetesen az a körülmény, hogy a Steiner-cég kisebb ajánlatot tett, mint a Götz-cég, köz tudomásra jutott, arra nézve azonban, hogy Herzberg Károly eme közreműködése a törvény által tiltott módon történt volna, semmi bizonyíték sem merült fel.

— Én nem vágyódom bíborfény és korona után. Boldog vagyok, ha Sándorom homlokáról elhízhetem a gondot, ha ima és folytonos őrzet által ellárlatottam fejeiről a veszélyt.

Elkeréztet 1881. március elseje.

— Ne hajtj a lovardába — esdeklé Katharina. — Engedj kéremnek, én rosszat gyantok: valami nyomászott, kinos érzet szorítja lekemet. Maradj itthon!

— Belső aggodalom. Légy nyugodt — szólt szilárdan a cár — hatar vizsátétek és akkor még egy óráig együtt sétakörözhatunk. Oly pompás, napos idő van, hogy csak az ember azt himne, a tavasz gyors lépésben vonult be fagyos eszánkuba.

A cár elhajtott.

A borzasztó esemény, mely megfogyasztotta a vért az emberekben, megtörtént: a nihilisták bombája véget vetett a cár életének.

Földi maradványait a vártemplomban helyezték ravatlatra. Oroszország minden vidékéről seregeltől tödült a nép, hogy bucsut vegyen — a haza atyjától.

A népek csak éjjelenként volt szabad a cár ravatálához jenni. A reggeli órák esaszári család, a nép több része az előkelő osztályok számára volt fenntartva, akik jéggyel bírtak. A megszabott időközök közti szünetek alatt néha háromszor-négyszer is napjában egy sűrűn elkályozott talpú gyszában oltozott s csak barátjegy által kísért nő jelent meg és imádkozott a drága elköltözöttnek koporsójával. A legszebb virágokkal hinte be nyughlyét, ujra meg ujra érinték ajkait a merev, hideg kezeket és senki se merészelte őt megzavarni.

A papok nyugodtan mondták a halott: feltett imáinkat, szobokézt állott négy órészedt tartó tiszt a rovatal körül. Ezek közt ott térdelt Katharina törődött szívvel ismét egyedül, árván, elhagyatottan.

(Vége.)

IV. A esküszentpéteri róm. kath. egyházmegye fcladási ügyére vonatkozólag:

1. Tudomásul veszem azt az előterjesztését, mely szerint tekintettel arra, hogy ez ügyben a vizsgálat elrendelésének alapját képező bevándyókban visszaélésszerűségi és vádlatok a más oldalról sem jutottak a bizottságnak oly gyanus körülmény tudomására, amely vizsgálat tárgyát képezhetne volna, a vizsgálat bizottság részben való eljárása csakis a bevándyókban foglalt tulzot számbeli adatok és állítások helyesbítésére és annak megállapítására szorított, hogy a szóban lévő erdőbéli törvényeszerű engedély alapján kihasználható faanyag értékesítése nyilvános árverésen, teljesen szabályszerűen történt és az árverésen elért eredmény is kell arányban áll a faanyag akkori tényleges értékével.

2. Tudomásul veszem továbbá azt a bejelentést, mely szerint Herzberg Károlynak a többször idézett bevándyókban foglalt az állítása, mintha ő akadályozta volna meg a szóban lévő erdőbéli engedélytől 5-6 évvel pótom áron tervezett eladását, a vizsgálat adatai szerint nem felel meg a tényállásnak.

Végül tudomásul veszem a bizottságnak azt a bejelentését, hogy a kezelő erdőszekt ellen, a legszélesebb körben foganatosított vizsgálat dacára, nem csak vád, de a legesélyesebb gyanu sem merült fel s hogy ők épen minden lehető elkövettek, hogy az edekelt birtokosokat felvilágosítsa, azokat a károsodásokat megóvják, ebbeli törekvések azonban a megszerült birtokok pénzvárgásán s az ezt kihasználó üzerek lelkiességén hajtorosított szenvedett.

Ami pedig a Király József és Tóbiás Mátyás, állítólag eskümadarasi lakosok által az ottani közbirtokosság és a Popper-éig között létrejött fcladási ügytel megvizsgálás iránt közvetlenül hozzám benyújtott s 80758-906. iteni szám alatt a bizottságnak megküldött panasz feljelentés iránt, a m. kir. kincstár jogügyi igazgatóság véleményével egyetértőleg felhívom a közigazgatási erdőszekti bizottságot, miszerint tekintettel egyfelől arra, hogy panasztevők a vizsgálat adatai szerint teljesen ismeretlen egyének a kutatás dacára nem voltak felülálhatók és kihallgathatók, másrészt és főleg pedig tekintettel arra, hogy a szóban lévő fcladási ügyben a közérdek szempontjából s illetve a közbirtokosság érdekeinek megóvása céljából ugyis tárgyalások tetettek folyamán, az említett panasz további megvizsgálását mellőzve s a kérdéses ügyben a még szükséges intézkedéseket az erre vonatkozó, legutóbb 1906. évi 79136. szám alatt kiadott rendeletben értelmelem tegye meg.

Hasonlóképpen mellőzendőnek találtam a jogügyi igazgatóság s részben vélemények elfogadásával a eskümadarasi megkísérelt második arányosítás és ezzel kapcsolatban tervezett fcladási ügyének további kivizsgálását is, mert eltekintve attól, hogy az erre vonatkozó esetleges vizsgálattól, a már eddig is ismeretes tényállás és adatok kívül, az érdekeltségnek az eddigi vizsgálat előzménye körül tapasztalt tartozkodó és közönys magatartása mellett, jelentékenyebb, a felmerülő költségekkel arányban álló eredmény nem remélhető, másrészt ez ügyben a vizsgálat elrendelésének alapját képező bevándyók a már ismert adatokon kívül — különben sem tartalmazznak olyan konkrét vádakat és állításokat, a melyeknek megvizsgálása a közérdek szempontjából szükségesnek mutatkozik s végül, mert a tervezett második arányosítás és ezzel kapcsolatos fcladási ügy is megihusult.

Vége következik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A közigazgatási tisztviselők összeférhetlensége.** A belügyminiszter rendelkezéssel utasította az összes vármegyék főispánjait, hogy a közigazgatási tisztviselőket az összeférhetetlen állások elfogadásától és megtartásától tiltásik el. Így az alispánok és a központi tisztviselők a vármegye területén bárhol, a szolgálataik pedig a járásaikban lévő pénzügyi intézeteknél sem igazgatói, sem felügyelő-bizottsági tagságot nem vállalhatnak, vagy ipari és kereskedelmi vállalkozásban nem részesedhetnek. Ha valamelyik közigazgatási tisztviselő a főispán ez irányú felhívásának haladéktalanul eleget nem tette, ellene a fegyelmi eljárás azonnal meg kell indítani. Előrelátható, hogy a közelmunkban számos magasabb állású közigazgatási tisztviselő

nyugdíjazását fogja kérni csakhogy a nagy jóvedelemmel járó, de összeférhetetlen állásait megtarthassa.

— **Törvényhatósági tagok választása.** Csikszereclán a törvényhatósági tagok választása f. hó 11-én folyt le. Megválasztottak Hajnóó Ignác és Dávid Lajos.

— **Új bankók.** A mostani 20 koronás bankók helyett a jövő év május havában újak kerülnek forgalomba. Ezek kisebbek lesznek, mint a mostaniak és lilaszínre nyomottak. Az első kibocsátás harmine millió lesz. A Székelyföldön elkelne valamennyi.

— **Ehalálhöz.** Volt a fővárosban egy hazafiatal, telivel darabot újság, a Magyar Szó. Ez a Fejérváry-féle sajtóorgánium állandóan a legnyilatkozatosban tűmáta a hazafias pártokat, különösen a 48-asokat, Kossuthot s mindenkit, aki nem tetszett neki. Most aztán tegnapelőtt elfogyott a puskapor s a diatelen pályafutás elvégződött: a Magyar Szó megszűnt. Heti melléklete a vele teljesen egy hurot pendülő Budapesti Napló című darabot lapha, amely hír szerint maga is a végelgyongulás előtt áll.

— **Ugy kell nekik; az a politika,** a melyet szolgáltak hazafiatal darabot s így nem lehet esodálkozni azon ha a közönség hazafisága megvetéssel mellőzi az ilyen lapokat. Talán már ideje lenne, hogy ami székely közönségünk is elárja ajtóját a hazafiatal lapok elől s azt támogassa, mely a függetlenségi eszméknek egyedül szélesítő.

— **Tanítói gyűlés.** A gör. kath. tanítóegyesület gyergyói osztálya Gyimesbükön a gör. kath. elemi iskolánál mult hó 30-án tartotta őszi rendes gyűlést, melynek rovid lefolyását főbb vonalakban örömlen ismertetem behozonyításul annak, hogy él bennök is a magyar nemzeti eszme. — Hálaadó isteni tisztelet után pont 9 órakor Trombitás Vazul elnök román és magyar nyelven tartott megnyitójában a gyermek lelki állapotának — lélektani alapon való megfigyelését — saját tapasztalatai alapján igen szépen fejtegette és kérte tanítóbarságtól ilyen irányban való ismeretek gyűjtésére. Híltán emlékezett meg — magyar nyelven — gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrról a tanítók és a tanügyi érdekekben hozott 26. és 27-ik törvények megalkotásáért. A gyűlés főbb pontjait a gyakorlati tanítások képzéséről, Trombitás Vazul elnök, mint vendégtanító az I-es osztályban magyar és román nyelven. A két nyelvet párhuzamosan használva, igen sikeres tanítást tartott. Lazókó Sándor tanító a IV-ik osztályban a Duna folyóról, mint „Legnagyobb magyar folyóról” és a mellette lévő — magyar nemzeti szempontból — nevezetes történelmi helyekről tanított magyarul.

A sikeres tanítást nemzeti szellem hatotta át. Szintén Lazókó Sándor tartott igen tanulságos és szépen kidolgozott felolvasást ezen címen: „Mit tehet a tanító a szocializmussal szemben?” A tanítók díszretére szolgál az is, hogy a magyar és román nyelveken megirt munkát a tanítók egyhangú kívánatára magyar nyelven olvasták fel. Megérdemlére e kis mű, hogy a lapok hasábjaira kerüljön. Több kelb úgy elintézése után szába került a XXV. t.-cik, mely a tanítók jobb javadalmazását is biztosítja; de sajnosan tapasztalják, hogy jogaik igénybe vételének sok akadály állja útját. Gyűlés után Urzika János gör. kath. elemi tanító ur a gyűlésen jelen lévő tagokat és vendégeket ebédre hívta saját asztalához. A gazdagon terített asztalnál kedélyesen mulattak. Az első felköszöntőt a gyűlés elnöke gróf Apponyi Albert kultuszminisztere mondotta. A gyűlésen tett tapasztalataim meggyőztek arról, hogy a gyergyói gör. kath. elemi tanítók jó magyar érzelmeik; megérdemlik, hogy fizetések államiak rendeztessenek. *Egy jelen volt.*

— **Hlinka András viselt dolgai.** A kir. Curia a mult hóten Hlinka András plébános, hírhedt tót igazgató, ügyveivel foglalkozott. Ez az agitátor volt tudvalevőleg legutóbb is oka a esernyai vérengzéseknek. Ezuttal a képviselőválasztások idejében elkövetett igazgatási tárgyában hozott ítéletek kerültek a Curianál felülbírálat alá. A Curia az egybehangozó két alsófokú ítélet helybenhagyta és e szerint Hlinka és társai büntetései immár végrehajthatók. Érzékeny pénzbüntetésekön kívül Hlinka két évi államfogházra, dr. Srobar egy évi államfogházra, Janecsek András hat havi, Groguss György öt havi, Cheben Péter öt havi és Tomik plébános négy havi államfogházra ítéltettek el.

— **Csalással vádolt fakereskedő.** A fővárosban nagy feltűnést keltett Steinherz Bernát fa-

kereskedő esete, Steinherz csakely alaptökevel fogott hozzá üzlethez, melyet nem egészen kifogástalan kezeléssel évi több millió koronányi fögalmig tudott kibővíteni. Az utóbbi időben kiutott pénzválság azonban nagyméretű, de gyané alapon lebonyolódó üzletét sem hagyta érintetlenül. Steinherz fizetési zavarokba jutott, amiken kezdetben pénzvállalkozó ok ényéből tisztességtelen manipulációkkal sikamlott át később pedig a pesti izraelita hitközség elnökétől, Boshán Jakabtól csakart ki egy két ezereszer koronás grót, melyet azonban nem a Boshánnak bevallott módon értékesített. Boshán, aki ez-ért már a következő nap fizetési kötelezettség alá jutott, csalás miatt feljelentette Steinherzet. A fakereskedőt erre letartóztatták, de miután Boshán a panaszát másnap visszavonta, ismét szabadlábra helyezték.

— **A legújabb vívmány — az uri banda.** Vendégelő, kivéltüzi zenekar, melyben nem egycányok, hanem úri gyerekek működnek, hogy ily módon keresetre tegyenek, az Uri banda primása Sándor Kálmán, a ki eddig hírlapíró volt, tagjai pedig egytől-egyzig tanult emberek. Az új banda a budapesti Bristol-szállodában játszik rendszeren, de esetleg elszereződik bálókra, estélyekre és magánházakba is. Nagyon szépen keresnek a fuak, akik egyáltalán nem sajnálják, hogy pályájukat otthagyták.

— **„Alásó” a vonaton.** Két budapesti táviró tisztet valami hivatalos kiküldetésben leküldtek Erdélybe. A két jöbrát beült a kolozsvári szempályvonatra, de már az út első órájában horgasztalon unatkoztak és nagy örömlen fogadták mind a ketten egy Szolnokon leszállott úriember ajánlatát, hogy „jó volna talán alsózni!” Bemutatkoztak egymásnak és öt perc múlva vizam folyt egy bórond hátán a kalabírás hármashán. Az idegen urnak óriási volt a szerencsége. Nagyvárd tájékan az idegen ur volt a felvevő. A vesztés táviróisztat úgy tett, mintha igaztosságbán vagy idegességében dobolna a bórond hátán, voltaképpen a táviróizettel a barátja és partnere felé kopogtatta a körelmet:

— Kezd a vörössel!

Ebben a pillanatban az idegen felvevő letette kártyáját és nyugodtan szintén kopogtatni kezdett az ujjával.

Még pedig korrektül kikopogtatta ezt az intést:

— Ha vörössel kezdj poson ütöm!

... Tudniük az is táviróisztat volt ...

Olvasa és terjeszke mindenki az igazság és függetlenségi eszmékért küzdő „Örszem”-et.

MEGHÍVÓ.

AZ „APPONYI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

ALAKULÓ KÖZGYÜLÉSÉT

12 éni. kedden délután 2 órakor tartja, a meghívóban jelzett helyen és tárgysorozat szerint, melyre a t. részvényesek ezuton is meghívhatk.

Sz. 1356—907.

mj

Pályázati hirdetés.

Csikvármegye magánjvai kezelő hivatalánál rendszeresített igazgatói állás, a megbízás lejárta s a gazdasági állás nyugdíjazás folytán üresedésbe jöven, ezeknek, valamint az ujonnan rendszeresített megyei magánjavak ügyészi állásnak folyó évi december havában tartandó általános tisztújító közgyűlésen választás után leendő betöltése céljából pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi december hó 6-ik napjának délután 5 órájáig annál is inkább adják be, mert a később érkező folyamodványokat hivatalból fogom visszautasítani.

I. az igazgatói állásra, mely évi 3600 korona fizetés, 600 korona lakáspénz, 1000 korona utazási általánynyal javadalmazatik,

pályázhatnak mindazon Csikmegyében illetékes és lakós székely honpolgárok, kik a jogtudományokbani elméleti s gyakorlati képzettségüket igazolni tudják s a gazdaszat, erdészlet és számvitel, valamint az adminisztráció terén kellő jártassággal bírnak.

II. A gazdatiszti állásra, mely évi 2000 korona fizetés, természetbeni lakás, 600 kor. utazási és 400 korona szolgatartási általánnyal javadalmaztatik, pályázhatnak mindazon Csikmegyében illetékes és lakós székely honpolgárok, kik gazdasz szakképzettséget, vagy legalább középiskolai végzettséget, avagy a gazdaszat és erdőkezelésben, valamint a számvitelben kellő gyakorlati jártasságot tudnak igazolni.

III. Az ügyészi állásra, melynek javadalmát a magánjavak átadandó pereiből befolyó a vármegyei ügyviteli szabályzat szerint elszámolandó és folyósítandó perköltségek képezik, pályázhatnak mindazon Csikmegyében illetékes és lakós székely honpolgárok, kik ügyvédi oklevéllel bírnak és gyakorló ügyvédek.

Csikvármegye magánjavai igazgató tanácsának elnöke.

Csikszereda, 1907. évi november hó 6.

Fejér Sándor.

alispán, igazg. tanácselnök

1-3

A KIMPÉR „RÉPÁTI GYÓGYSAVANYUVIZ“

forráskezelősége tisztelettel tudatja, Csikszereda város és vidéke fogyasztó közönségével, hogy közkeveltségnek és általános elismerésnek örvendő ásványvizét naponta friss töltésben hozza forgalomba.

Láda vételnél előnyár!

Főraktár: NAGY GYULA kereskedése

Csikszereda.

41-52

HIRDETÉSEK

mérsékelt díjazás mellett felvételnek

a kiadóhivatalban.

Sz. 1155—1907. kj.

Árlejtési hirdetmény.

Alólirott községi előljárádság a vármegyei törvényhatóságnak 4158—1907. ai. számú határozata alapján engedélyezett csikszentmihályi és ajnádi községi elemi népiskoláknak 55,534 korona 66 fillér költséggel való felépítésére nyilvános szó és zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

Az árlejtés **folyó évi november hó 28-án d. e. 10 órakor** Csikszentmihályi község házánál a községi képviselőtestület által lesz megtartva.

Felhivatnak tehát az ezen építésekre vállalkozni szándékozók, hogy a kikialtási ár 100%-ának megfelelő bánatpénzzel, vagy óvadékképes értékpapirokkal felszerelt írásbeli zárt ajánlatukat az árlejtés megkezdése előtt a csikszentmihályi előljárádsághoz annál is inkább adják be, mivel a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az építési tervek és költségvetések, valamint az árlejtési feltételek és építési szerződés tervezet a csikszentmihályi községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Csikszentmihály, 1907. évi november hó 2-án.

Pál Dénes.
k. jegyző.

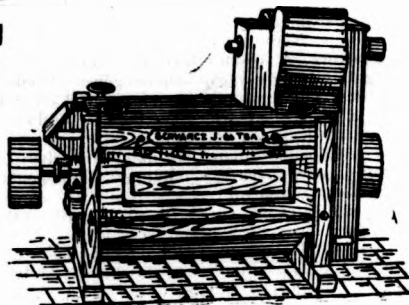
Sándor András.
k. bíró.

RÉPÁTI GYÓGYSAVANYUVIZ

naponta friss töltésben kapható

Niszel Lőrincz és Testvére

Kereskedésében Csikszeredán. 21-

DÁRIUS

Hántoló- és hegyező-gép.

Törvényesen védett **uj fekvő szerkezettel**, munkaközben szabályozható **surlaköpenynyel és surla-verőkkel.**

Nélkülözhetetlen főképpen vámmalmokban és minden olyan malomban, ahol egymásután többféle gabona kerül feldolgozásra, mert a surlaköpeny bármikor rögtön szabályozható szükséghez mérten, munka közben is. — Egyetlen más hámozógépnek sincsen meg ez a tulajdonsága.

Referenciákkal, árlappal, ajánlattal és gabonapróbákkal szívesen szolgál:

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA

műszaki iroda és raktár. Gépszj-gyár. BUDAPEST, V-ik kerület. Váci-körút 26. szám.

Képkerekek nagy választéka!

A közönség szíves figyelmébe!

A nagy közönség szíves figyelmét felhívom nagyválasztéku képkerekeimre és olcsó üvegezéseimre. — Elvállalom

EGÉSZ ÉPÜLETEKNEK ÜVEGEZÉSÉT,

bármily fajta és nagyságu üvegekkel. — Tehát ne mulassza el senki megtekinteni a m. kir. törvényház melletti üzletemben a szebbnél szebb és minden **KÉPKERETEK** készlettel, amit olcsón és gyorsan állítok elő.

Teljes tisztelettel:

KARDA GYULA.

Üz. **KARDA LAJOSNÉ** italmezésében kaphatók: **jó küküllőmenti borok, likörök, a legfinomabb teák s tearumok**, amiket szolid árak mellett bocsát forgalomba.

Mindenki, aki nálam legalább husz koronára vásárol, egy életnagyságu képet kap. Csupán három koronát kell fizetni a passa-portuét.

Olcsó és pontos kiszolgálás!

Ingyen képi - ingyen képi

Szolid árak. Pontos kiszolgálás!

JAKAB JÓZSEF,

polgári és egyenruha készítő
Csikszereda, Fötér.

Van szerencsém tisztelettel tudomására hozni a n. é. közönségnek, hogy férfiszabó üzletemben minden idényre a legszebb és legjobb hazai gyártmányu **gyapju és kamarn szövetekből**

nagy raktárt rendeztem be, melyekből a legesinosabb kivitelben öltönyöket olcsó árak mellett készítek. Nemkülönbén nagy raktárt tartok még mindenféle egyenruházati szövetekből is elvállalom katonai, vasuti és egyéb egyenruhák-nak a legrovidebb idő alatt való elkészítését is.

Ajánlom továbbá a nálam raktáron levő és nagy kelendőségnek örvendő **karikahajós patent**

Singer-féle varrógépeket,

melyeket gyári áron hozok forgalomba, három évi jótállás mellett, havi részletfizetésre. — Ugyisint nálam olcsón beszerezhetők a géphez szükséges mindenféle kellekek, u. m. szjajk, olajozók, csavarhuzók, hajók stb.

Becses pártfogást kérve, vagyok **kiváló tisztelettel**

JAKAB JÓZSEF.